מסורת הש"ס

א) כתובות קו ע"ב קדו' נד א, ב) כתובות קו ב, ג) מנחות לב א, ד) יומא מב א וירו' שם פ"ד הלכה ב, ה) כתובות קו א, ו) נ"א ספר עזרא, ז) ע"ש קה א, ח) שם קו א, ט) חונה, י) שם ע"ב, כ) לעיל פ"ב, ל) גרוגרות, מ) אלעזר,

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פרק ד משקלים הל"א:
טו ב מיי' שם הל"א:
טז ג טור שו"ע יו"ד סימן רנט סעיף א בהג"ה:
יז ד מיי' שם הל"ט:
יח ה מיי' פ"ז מכלי המקדש הל' י"ג ובהשגות וכ"מ:
יט ו מיי' פרק י"א מטומאת צרעת הלכה א:
כ ז מיי' פרק ג מפרה הל"ב:
כא ח מיי' פרק ד משקלים הל"ד:
כב ט מיי' שם הל"ז:
כג י מיי' שם הל"ב:
כד כ מיי' שם הל"א:
כה ל מיי' שם הל"ב:
כו מ מיי' שם הל"א:

נוסחת הבבלי

(א) רב שמואל בר נחמני בשם ר' נתן ג' לשונות כו' שעיר משתלח בסלע כו': (ב) ר' ביבא בר זבדא בשם ר"ש בר תחליפא של כו': (ג) א"ר הונא בשם ר' שמעון ת"ח כו': (ד) ר"י בר רדיפא אמר מבקרי כו': (ה) גידול בר מניומי בשם ר' אסי אמר שני דייני גזירות כו': (ו) הלשכה רב הונא אמר מתרומת ב"ה כו': (ז) בשיריי' א"ר (היתנא) כלום כו': (ח) תני ר"י גדגדות השלחן כו': (ט) ור' אילא בשם ר' נחמני אפי' כו' שבחוץ א"ר חנין כו':

הגהות הגר"א

[א] ספר העזרה כצ"ל ועי' רש"י כתובות (קו.) ד"ה מגיהי ספרים של כל אדם ואדם ועי' במ"ק (יח:) אפילו בספר עזרה פירש"י שהיה להם ס"ת שממנו מגיהים שאר ס"ת.

הלכה ב מתני' [א]פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית באין מתרומת

הלשכה [ב]כבש פרה וכבש שעיר המשתלח ולשון שבין קרניו ואמת המים וחומות[א] העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באין משירי הלשכה אבא שאול אומר כבש פרה כהנים גדולים עושין משל עצמן מותר[ב] שירי לשכה מה היו עושין בהן לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות והשכר להקדש דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין משתכרין בשל הקדש [ג]אף לא משל עניים מותר התרומה מה היו עושין בה רקועי זהב ציפוי לבית קודש הקדשים רבי ישמעאל אומר מותר הפירות קיץ המזבח מותר תרומה לכלי שרת רבי עקיבא אומר [ד]מותר תרומה לקיץ המזבח מותר נסכים לכלי שרת רבי חנניה סגן הכהנים אומר [ה]מותר נסכים[ג] קיץ המזבח מותר התרומה לכלי שרת זה וזה לא היו מודים בפירות: גמ' כבש פרה כו' (א)ר' ישמעאל בר נחמן בשם רבי יונתן (נתן) ג' לשונות הן של[ד] שעיר בסלע [ו]של מצורע בשקל [ז]של פרה בשתי סלעים (ב)רבי חוניה דברת חוורין רבי בא בר זבדא בשם רבי שמעון בן חלפתא של פרה בשתי סלעים ומחצה ואית דמפקין לישנא בעשרה זוז (מותר שירי לשכה כו') (ג)ר'[ה] יהודה בשם ר' שמואל [ח]תלמידי חכמי' המלמדין את הכהנים הלכות שחיטה הלכות קבלה הלכות זריקה נוטלין שכרן מתרומת הלישכה (ד)רבי יצחק בר רדיפה בשם רבי אימי מבקרי מומי קדשים נוטלין שכרן מתרומת הלישכה רבי אחא ר' תנחום בר חייא בשם ר' שמלאי [ט]מגיהי [י]ספר העזרה [א]נוטלין שכרן מתרומת הלשכה (ה)גידל[ו] בר בנימין בשם ר' אסי שני דייני גזילות נוטלין שכרן מתרומת הלשכה שמואל[ח] אמר [י]נשים האורגות בפרוכת נוטלין שכרן מתרומת (ו)הלשכה רבי חונה אמר מתרומת בדק הבית מה פליג שמואל [א] עבד לה [ב]כקרבן רב [ט]הונא עבד לה כבנין אמר רבי חזקיה תנא ר' יהודה (גרוגרות) גדגדות הקטרת[י] וכל קרבנות הצבור [כ]באין מתרומת הלשכה מזבח הזהב וכל כלי שרת [ל]באין ממותר נסכים [מ]מזבח העולה וההיכל והעזרות [ג]באין משירי הלשכה חוץ לעזרות באין מלשכת בדק הבית והא תני אבני [ד]המזבח ההיכל והעזרות מועלין בהן וכי יש מעילה בשיריים [ה]אלא כר"מ דר'[כ] מאיר אמר מועלין (ז)בשיריים א"ר חייא (חיננא) כלום אמר ר"מ אלא בתוך שנתו והכא חוץ לשנתו אנן קיימין א"ר חזקיה (ח)תנא רבי יהודה [ל]גדגניות השלחן והמנורה והמזבחות והפרוכת מעכבים את הקרבנות דברי ר' מאיר וחכמים אומרים [ו]אין לך מעכב את הקרבן אלא [ז] הכיור והכן בלבד ולא כן א"ר [מ]אליעזר ור' יוסי בן חנינה תריהון אמרין כל הן דכתיב נכח מעכב צלע אינו מעכב ואמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ואפילו צלע מעכב (ט)וא"ר אילא בשם ר'

קרבן העדה

הלכה ב מתני' פרה אדומה ושעיר המשתלח לעואזל באין מתרומת הלשכה. אע"ג דפרה אינה נשחטת בעזרה באה מתרומת הלשכה דחטאת קרייה רחמנא ושעיר המשתלח לפי שצריך ליקח שני שעירים ואין ידוע על איזה מהם יעלה הגורל לה': ולשון של זהורית. שני תולעת שמשליכין אל תוך שריפת הפרה וה"ה לעץ ארז ואזוב אלא נקט לשון של זהורית לבד לחלק בין לשון של זהורית זה ללשון של שעיר המשתלח: כבש פרה. שהיו עושין שני גשרים זה ע"ג זה מפני קבר התהום מהר הבית להר המשחה ועליהן היו מוציאין את הפרה: וכבש שעיר. שהיו עושין כמין גשר ועליו היה הולך המשלח את השעיר מפני הבבליים שהיו תולשים בשערו ואומרין טול וצא שלא תשהה עונותינו: ולשון שבין קרניו. לידע אם הלבין ונתכפרו עונותיהן של ישראל והני אינן צורך קרבן לפיכך אינן באין מתרומה שהופרשה לשם קרבנות אלא ממה שנשתייר בלשכה אחר הפרשת התרומה: ואמת המים. העוברת בעזרה אם צריכין תיקון: וכל צרכי העיר. לחפור בורות שיחין ומערות ותיקון רחובותיה ושווקיה ושמירת העיר: מותר שירי הלשכה. מה שנשאר אחר שנעשה מהן תיקון צרכי העיר: לוקחין מהן יינות שמנים וסלתות. ומוכרין אותן למי שצריך יין לנסכים ושמנים למנחות: אין משתכרין בשל הקדש. שאין עניות במקום עשירות וגנאי הוא להקדש: ואף לא בשל עניים. דלמא מתרמי עני וליכא למיתב ליה: מותר התרומה. היינו מה שנשאר בקופות בר"ח ניסן שאז מביאין קרבנות מתרומה חדשה: לפוי לבית קדשי קדשים. לרצפה ולכותלים: מותר הפירות. מפרש בגמ': קיץ למזבח. כשהמזבח בטל מביאים מהן עולות כמו שדרך בני אדם להעלות מיני מתיקה על השלחן בגמר סעודתם כך אחר שגמרו להביא חובת היום מביאין עולות הללו כשאין נדרים ונדבות והמזבח בטל: מותר תרומה לקיץ המזבח. שלצורך קרבנות הופרשה: מותר הנסכים. מפרש בגמ': מותר נסכים לקיץ המזבח. שהנסכים כליל והעולה כליל: זה וזה. ר"ע ור"ח: גמ' של שעיר המשתלח. דבעי חלוקה כדתנן ביומא מה היה עושה חליו קשר בסלע וחליו קשר בקרניו לפיכך היה משקלו סלע: ושל מצורע. דלא צריך חלוקה די לו בשקל: ושל פרה. דבעי כובד ליפול אל תוך שריפת הפרה בעיא משקל שני סלעים: ואית דמפקין לישנא. כלומר יש אומרים בלשון אחר של פרה בי' זוזין והיינו הך דסלע ד' זוזין ושני סלעין ומחצה הן י' זוזין: מבקרי מומי קדשים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. דאילו ליטול שכר מכל בהמה בפני עצמה אסור דתנן הנוטל שכר להיות רואה בכורות אין שוחטין על פיו הלכך נוטל מתרומת הלשכה תהיה הבהמה תמימה או בעלת מום אין לו תועלת: שני דייני גזלות. שבירושלים: האורגות בפרכות. שבין היכל לקדשי הקדשים: מה פליג. במאי פליגי: ר"י גרוגרות. כך שמו: מזבח הזהב. כלי הוא ולא בנין שאינו מחובר לאדמה ויכולין לטלטלו לפיכך נידון ככלי: ממותרי הנסכים. לקמן פ"ה מפורש מה מותר נסכים: מזבח העולה. שהוא בנין: חוץ לעזרות. כל מה שהוא חוץ לעזרת ישראל כגון עזרת נשים והחיל וחומת העיר ומגדלותיה: מועלין בהן. ואס"ד דמשירי הלשכה הן באין קשיא וכי יש מעילה בשירים: ומשני אלא כר"מ. אתיא הך ברייתא: אמר ר' חיננא. אפי' כר"מ לא מצי אתיא: אלא בתוך שנתו. הוא דמועלין בשיריים דשמא יצטרכו לקנות מהן קרבנות צבור וכדאמרינן לעיל פ"ג ה"ד: והכא חוץ לשנתו אנן קיימין. דבתוך שנתו אסור להוציאן לצורך דברים אחרים דשמא יצטרכו לקרבנות צבור: מעכבין את הקרבן. שאסור להקריב קרבן אם אין אלו במקומן ויותר נראה שאסור להקריב עליהן קרבן כגון לחם הפנים על השולחן ונרות במנורה וקרבנות על המזבחות וזריקת הדם על הפרוכת וריחוץ ידים ורגלים בכיור: כל הן. כל היכא דכתיב נכח כגון במנורה דכתיב ואת המנורה (תתן) נוכח השלחן: צלע אינו מעכב. כגון בשלחן

משנת אליהו

ה"ג ספר העזרה. ועי' רש"י בכתובות ק"ו א' ד"ה מגיהי ספרים של כל אדם ואדם. שאסור להשהות ספר שאינו מוגה משום אל תשכן באהליך עולה ...

ריבב"ן

מתני' ב פרה אדומה ושעיר המשתלח. פרה אדומה על שנקראת חטאת באה מתרומת הלשכה ושעיר המשתלח ממקום שבא שעיר הנעשה בפנים כדתניא בפ' שני שעירי (דף סב) ולקח את שני השעירים שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה [ובדמים] ולקיחתן כאחת: ולשון של זהורית. בעוד שהיה מלבין ונותנין אותו באולם כדאמר ביומא בפ' שני שעירי [דף סז] כבש פרה שהיו עושין מירושלים להר המשחה כיפה מול אוטם מפני קבר התהום כדאמר במסכת פרה פ"ג וכבש שעיר המשתלח דתנן ביומא בפ' שני שעירי עזים וכבש היו עושים מפני הבבליים שהיו מתלשין בשערו ואומרים לו טול וצא ולשון שבין קרניו לאחר שמת שמעון הצדיק שראו שלפעמים היה מלבין ופעם לא היה מלבין התקינו שהיו מניחין בין קרניו ובסלע כל הראוי לפנים ואף פרה אדומה ושעיר המשתלח באין מתרומת הלשכה אבל כבש השעיר אע"פ שהיה בפנים הואיל שלא הוצרך לעשותו אלא מפני הבבליים לא היה בא מתרומת הלשכה וכל שהוא צורך חוץ נעשה משירי הלשכה לפי שלא היה בו מעילה לר' יהודה אבל לר' מאיר יש מעילה גם בשירי הלשכה לפי שלפעמים כשהיה נחסר תרומת הלשכה לקנות קרבנות צבור מביאין לו מן השירים: מתני' ג שירי לשכה. הכסף שנשאר שם שלא בא בקופות לוקחין בהן יינות כדי להשתכר: אין משתכרין בשל הקדש. מפרש במסכת כתובות בפרק בתרא (דף קו) לפי שאין עניות במקום עשירות ואף לא בשל ...

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

דכתיב ואת השלחן תתן על צלע צפון אינו מעכב: **ואפילו שימה מעכב.** כגון ארון ופרוכת ומזבחות דכתיב בהו ושם מעכבין וקשיא עלייהו מהא דאמרו רבנן שאינו מעכב אלא הכיור והכן בלבד: **כאן בעבודות שבפנים.** כשבא לעבוד בפנים כולם מעכבין אבל בעבודת חוץ אינו מעכב אלא הכיור והכן בלבד: **שחצית.** גאוה: **היו מוציאין.** בבנין כבש של פרה ואע"פ שהיתה כבש עומדת היו סותרין אותה ובנו חדשה: **אית לך מימר וכו'.** וכי אפשר לך לומר על שמעון הצדיק משום גאוה ח"ו עשה שני כבשים אלא ודאי שיש איסור בדבר להוציא שניה בכבש שהוציאו בה פרה אחרת: **מאי כדון.** וטעמא מאי: **סלסול.** כבוד: **זיזין וכתלין.** היו יוצאין מכבש הפרה כדי שלא יבאו כהנים ויאילו ויבאו ליגע בעוסקים בהפרה ויטמאו אותן: **אלא אם רצה.** לעשות סחורה בשל הקדש ובשל עניים ע"מ שיהיה ההפסד שלו והשכר להקדש מותר: **בר זמינא.** כך שמו: **אתפקיד גביה וכו'.** הפקידו אצלו אוצר ופקדון של יתומים: **אתא ושאיל לר' מנא.** אם מותר לעשות בו סחורה: **אמר ליה.** אם אתה רוצה שיהא ההפסד לך לבדך והריוח לשניכם שרי דלאו רבית ממש הא אלא אבק רבית ואע"ג דבדיקנני אסור ביתמי לא גזר שלא יכלו מעותיהן וה"ה בשל הקדש לא גזרו: **כולה דר' ישמעאל היא** ל"ג ליה והוא מראה מקום על המתני' א"נ ה"ק גם דברי ר"י אלו כדעתיה ברישא: **מותר הפירות.** דקאמר ר"י היינו מה שהשכיר ההקדש והוא ממותר שירי הלשכה כדאר"י לעיל: **זו סאה רביעית.** דתנן לקמן בפירקין המקבל עליו לספק סלתו' מד' סאין בסלע ועמדו בשלשה יספק ארבעה ומה שהקדש משתכר בזה הוא הנקרא מותר הנסכים: **ברוצים.** גדושת המדה שהיה ההקדש מקבל בגודש ומוכר במחוק: **ופריך ולית ליה לר' חייא בר"י.** שהיו ברוצי המדות ולדידיה מה היו עושין בהן: **מה דנפל לסאה רביעית וכו'.** מה שהיו עושין בסאה רביעית היו עושין בברוצי המדות דשניהן נקראין מותר הנסכים: **ופריך על דעתיה דר"ח ב"י וכו'.** בשלמא לר"ח ב"י דאמר מותר הפירות דקאר"י היינו מותר השכר תני שפיר בסיפא זה וזה לא היו מודים בפירות דסברי אין משתכרין בשל הקדש וכדאמר ר"ע לעיל אלא לר"י קשיא דהא תנן לקמן המקבל עליו לספק מד' יספק מד' ולא פליג ר"ע משמע דכ"ע מודים בה והכא תנן זה וזה ולא היו מודים בפירות: **ומשני לא היו מודין בפירות.** שיהיו לקיץ המזבח אבל מודין הן שהפירות לכלי שרת: **עד כדון בירוצי צבור.** כלומר הניחא בירוצי צבור באין לכלי שרת אלא הבירוצין שיתותרו מקרבנות היחיד איך אפשר שכלי שרת יהיו נעשין משל יחיד ולתרוייהו פריך בין לר"י ובין לר"ח ב"י: **ומשני כדא דתני וכו' צריכה למסור לצבור.** ה"נ בירוצי יחיד כיון שמסרן לצבור מותר לעשות מהם כלי שרת: **עד כדון בירוצי הלח.** הם קדושים לפי שהבירוצין נכנסים לתוך הכלי ונתקדשו בו ושוב נעקרו ממנו כשנפלו לחוץ: **ואפילו בירוצי יבש.** מי אמרינן דאף הן קדושים או דילמא כיון דלא נכנסו לתוך הכלי לא נתקדשו והן חול: **ופשיט כהאי דתנינן תמן.** במנחות פ' התודה: **הנסכים שקדשו בכלי.** ...

ר' שמואל בר נחמן ואפי' שימה מעכב א"ר [א]חנינא [א] כאן בעבודות שבפני' כאן בעבודות שבחוץ אמר רבי חנינא שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים שיותר[ב] מששים ככרי זהב (ס"א כסף) היו מוציאין בה שהיה כבשה של פרה עומד ולא היה אחד מהן מוציא פרתו בכבשו של חבירו אלא סותרו ובונה אותו משלו התיב רבי עולא קומי ר' מנא והא תני שמעון הצדיק שתי פרות עשה לא בכבש שהוציא את זו הוציא את זו אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה מאי כדון על שם מעלה היא בפרה סלסול היא בפרה תני זיזין וכתלים היו יוצאין מכאן ומכאן כדי [ב] שלא [יצאו ו]יציצו הכהנים ויטמאו: ר' עקיבא אומר אין משתכרין כו': אלא אם רצה יהי' ההפסד שלו והשכר להקדש מותר כהדא בר זמינא איתפקד (א)גבי' מדל דיתמין אתא ושאל לרבי מנא אמר ליה אין[ג] בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון [א]שרי רבי חייה בר אדא איתפקד גבי' מדל דיתמין ועביד כן: מותר פירות כו': (כולה דר' ישמעאל היא) מתני' דר' ישמעאל היא [ד]דרבי חייה בר יוסף פתר מתניתא מותר[ה] פירות שכר להקדש מותר נסכים זו סאה רביעית רבי יוחנן פתר מתניתא מותר פירות זו סאה רביעית מותר נסכים לבירוצין ולית ליה לרבי חייה בר יוסף לבירוצין אמר רבי חזקיה מה דנפל לסאה רביעית [ב]נפל לבירוצין על דעתיה דרבי חייה בר יוסף ניחא אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות על דעתיה דרבי יוחנן קשיא והא תנינן [ג]עמדו מג' יספק מד' ותנינן זה וזה לא היו מודים בפירות לא היו מודים בפירות בקיץ למזבח אבל מודין היו בכלי שרת [א]עד כדון בירוצי צבור ואפילו בירוצי יחיד ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד כהדא דתנינן[ו] אשה שעשתה (ב)כתונת לבנה כשרה ובלבד שתמסרנה לציבור עד כדון בירוצי לח ואפילו בירוצי יבש [ג] כההיא דתנינן[ז] תמן [ב]הנסכים [ד]שקדשו בכלי ונמצא הזבח [פסול] אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם [לאו] לנו יופסלו בלינה:

הלכה ג מתני' [ה]המותר[ח] הקטורת מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין

ומחללין אותה (ג)על (שכר) מעות האומנין ונותני' אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומ' חדשה [ואם בא חדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה] ואם לאו מן הישנה: גמ' ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש כיצד הוא עושה אמר [ט](ד)רבי שמעון בר [י]ביסנא מביא מעות ומחללן על הבנין ומביא

ריבב"ן

מודין בפירות להשתכר דאין עניות במקום עשירות: **מתני' הקטורת.** שס"ח מנין היו כדתניא בכריתות פ"ק פיטום הקטורת כיצד הצרי והצפורן וכו' כל המנין דהנהו סממנין דחשיבי התם הם שס"ח מנין מקטירין כל השנה בין שנים פשוטות ומעוברות חצי מנה בבקר וחצי מנה בערב [משום דכתיב] בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה נשארו שלשה מנין ומהן היה מקטיר כ"ג ביוה"כ לפני ולפנים כדכתיב ומלא חפניו קטרת סמים וכו': **מחללין אותה על מעות האומנין.** לאומני בית אבטינס היו פורעין אותן ממעות חולין ואח"כ האומנין היו קונין מותר הקטורת מן הגזבר וחוזרין ולוקחין אותה מהן מתרומה חדשה ואם לאו קונין מן הישנה. כדאיתא במס' ר"ה פ"ק מצוה להביא מן החדש ואם הביא מן הישן יצא אלא שחסר מצוה:

תקלין חדתין

שימה. היינו ושם דסוף פרשת ויקהל האמור בארון ומזבחות ופרכת ושארי דברים דכולם מעכבים. ואיך פליגי עם חכמים: **כאן בעבודת פנים.** כולהו מעכבים שיהיו בפנים: **בעבודת חוץ.** ס"ל כחכמים דאינו מעכב אלא קרן וכרכוב: **שחצית.** גסות:

א) חגיגה, **ב)** עי' תוספתא פ"ב, **ג)** עי' ב"מ ע א, **ד)** רבי, **ה)** עי' מנחות ל א, **ו)** לעיל הלכה א, **ז)** מנחות עט א, **ח)** כריתו' ו א. [שבועו' י ב מעילה יד ב], **ט)** עי' מעילה שם, **י)** ברסנא,

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פרק ד ממלוה ולוה הל' יד טור שו"ע יו"ד סימן קס סעיף יח:

כח ב מיי' פרק ג ממעה"ק הל"י:

כט ג מיי' פרק ז מכלי המקדש הלכה ט והלכה יג:

ל ד מיי' פרק ג ממעה"ק הל"ב ופרק י"ב מפהמ"ק הלכה ו:

לא ה מיי' פרק ד משקלים הל"ב:

נוסחת הבבלי

(א) גביה מלאי דיתמי כו' גביה מלאי דיתמי ועבד כן: **(ב)** כתונת לבנה צריכה שתמסרנה לצבור כו' ואם לאו יפסלו בלינה: **(ג)** אותה על שכר האומנין ונותנין לאומנין כו' חדשה ואם בא החדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה ואם לאו מן הישנה: **(ד)** ר"ש ברבי בסנא כו' על הבהמה כו' ומחללו עליהן ונותן לאומנין כו':

הגהות הגר"א

[א] צ"ל בעי ר"ח בר בא עד כדון בירוצי צבור וכו': **[ב]** מכאן עד הל"ג נמחק וכך צ"ל דתנינן תמן בירוצי לח קודש בירוצי יבש חולין. ולמה בירוצי לח קודש מפני שמדת הלח נמשח מבפנים. למה בירוצי יבש חול מפני שמדת היבש לא נמשח בין מבפני' בין מבחוץ כל בירוצי מדות הללו אם יש זבח אחר יקריבו עמו. ואם לנו נפסלו בלינה ואם לאו ימכרו לקיץ המזבח. וכן הוא בתוספתא בספ"י דמנחות והובאה בקוצר במנחות שם (צ:):

ציון ירושלים

אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים. עיין ש"ס דילן כתובות קו ועי' שו"ת מוהרי"ט ראשונות סימן קמ"ד ועי' מיי' פרק ח ממתנות עניים הל"ד ועי' בחיי פ' שמיני וגם מהירושלמי כאן קשה על מהרי"ט:

גליון הש"ס

[א] היינו משו' דכלי' שבפנים מעכבין זה את זה כמבואר בתוספתא דמנחות פ"ו אבל אין להם שייכות לעכב עבודת חוץ ומש"ה לא חשיב להנך בזבחים דף סב ע"א: **[ב]** הק"ע נדחק ונראה שלא יציצו הכהנים העוסקים בפרה מן הכבש ולחוץ ויטמאו היינו בטומאת קבר התהום וכעין דאמרו בסוכה דכ"א שמא יוציא ראשו וכו'. וז"נ: **[ג]** היינו כי היכי דהתם לא היה תנאי ב"ד שיצאו לחולין משום גזרה שמא יאמרו מוציאין מכ"ש לחול עי' מנחות דף עט ע"ב כמו כן נתקדשו בירוצי לח אע"פ שאין כוונת המודד אלא למה שבכלי שלא יאמר מוציאין מכ"ש לחול משא"כ בבירוצי יבש ועי' מנחות דף ל וברש"י שם ד"ה גזירה ועי' במלמ"ל פ"ב ממעה"ק הל"ט:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מן האומנין נותנין להן בעד הבנין ובעד השבח יחד: **אותן המעות.** שחיללו בו הקטורת והיה בראשונה לצורך האומנין מה יעשו בהן: **ינתנו לבית גרמו וכו'.** שמקבלין שכרן מתרומת הלשכה: **והן וכו'.** והוא שיהו חייבין להן לבית גרמו מעות משנה שעברה דאי משנה הבאה אף שכרן באה מתרומה חדשה: **בעי.** שאל אם לא היו וכו' מה יעשו במעות הראשונות: **תמן צריכא ליה.** מעיקרא מיבעיא ליה והשתא פשיטא ליה דר' בא בשם ר' חייא בר בא אמר למילתייהו: **ומשני הן צריכא ליה.** הא דקמבעיא ליה אם הן באין לכלי שרת כשירי הלשכה או דהוו להו כמותר תרומת הלשכה אבל לקיץ המזבח ודאי באין דאף מותר תרומת הלשכה לקיץ המזבח באה: **דאיפלגון.** דפליגי ר"י ב"ח ור"י ב"ל: **פיטמה.** לקטורת בכלי חול:

קדש היא. קדש תהיה לכם: **שתהא הווייתה בקדש.** שכל מעשיה לא יהיו אלא בקדש: **שתהא באה מתרומת הלשכה.** אבל אין צריך לעשותה בקודש: **דתנינן.** בסיפא: **המקדיש נכסיו.** וקי"ל סתם הקדשות לבדק הבית: **והיו בהן דברים ראוין לקרבנות צבור.** וכל המקדיש דבר הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם והראוי לקרבן יחיד מוכרין אותו ליחיד והראוי לקרבן צבור שאי אפשר להקריבו כך דצריך לקנות מקופת הלשכה הלכך נותנין אותן לאומנין בשכרן: **רבי יוחנן אמר.** הא דתנן והיו בהן דברים ראוין לקרבנות צבור היינו קטורת דאי בהמה הא תני לה בסיפא והיא ראויה ליחיד כמו לצבור ואי יינות ושמנים וסלתות הא תני להו אלא קטרת דאינה ראויה אלא לצבור אלמא עושין קטורת מחולין ובחוץ וקשיא לר"י ב"ח: **באומן של בית אבטינס.** שהיה נוטל בשכרו מותר הקטרת שניתותר אלא שהיו לוקחין ממנו אחר כך ולא הספיקו ליקח עד שהוקדשה ולעולם בקדש נעשית וכר"י ב"ח: **מכתשת.** ששחקו בה הקטרת היתה כלי שרת לקדש דכל מעשיה בקדש: **דבר שקדש בכלי שרת נפדה.** בתמיה והא תנן נותנין אותה לאומנין בשכרן: **א"ל ולאו שמואל היא.** כלומר מאן אמרה להך שמעתא שמואל ושמואל הוא דאמר שהקילו במותר קדשים: **דאיפלגון.** דפליגי שמואל ור"י: **הותירו תמידין.** שלקחו ממעות צבור מתרומת הלשכה דתנן בערכין אין פוחתין משסה טלאים מבוקרין בלשכת הטלאים וכשמגיע ר"ח ניסן לא היו מקריבין שוב קרבנות צבור ממעות התרומה של אשתקד שנאמר חדש בחדשו חדש והבא קרבנות מתרומה חדשה ונמצא בכל שנה ושנה ד' טלאים בלשכת הטלאים ממעות התרומה הישנה והיינו שהותירו שלא הוצרכו להקריבו בשנה שעברה: **שמואל אמר נפדין כתמימין.** להכשירן בשנה זו ומחללין אותן על מעות חולין ואותן המעות ילכו למותר התרומה הישנה וכיון שיצאו לחולין חוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה ויקרבו בשנה זו ואע"ג שאין בהמת קדשי יחיד מתחללת בלא מום כדקי"ל מואס כל בהמה טמאה דאמר מר בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר אילו של צבור נפדין דלב ב"ד מתנה עליהן ובלא חולין אי אפשר לפדותן ממעות תרומה חדשה שאין הקדש מתחלל על הקדש: **נפדין כפסולי המוקדשין.** וירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה דקדושת הגוף שבהן להיכן הלכה ואינן מתחללין בלא מום: **הותירו שעירים.** שקנו הצבור מתרומת הישנה כגון שעיר של ר"ח אדר שנאבד ונמצא בניסן: **אם עולה נפדית.** להקריבה עולה ואע"ג שאם מניחין אותה לרעות עד שיסתאב נמי דמיה נופלין לקיץ המזבח להקריב עולה אפ"ה נפדית להקריבה עצמה עולה: **לא כ"ש חטאת.** שאם מניחין אותה שאינה קריבה אלא עולה: **ר"ז אומר ירעו.** השעירים כמו העולות: **מקיילין בהן.** בשעירים שנתותרו משנה לשנה את המזבח כשהמזבח בטל מקריבין אותן לנדבות צבור: **וקשיא יש חטאת קריבה עולה.** דשעירי הצבור חטאת הן וקיץ המזבח עולות הן: **שנייא היא.** שאני קרבנות צבור שאינן נקבעין לשם מה שיהיו אלא בשחיטתן וכל זמן שהן חיים רשות ביד צבור לשנותן למה שירצו: **תנאי ב"ד על המותרות.** אפילו חטאת שיקריבו עולות אבל שאר חטאות של צבור אין משתנין להיות עולות:

תקלין חדתין

כלומר כשהן בונין בבדק הבית היו קונין כל צרכי הבנין ממעות חולין כו' ולאחר שנגמר היו מקדישין אותו כן שהיו מביאין מעות של הקדש כשיעור דמי כל הבנין והשבח שהשביחו האומנין בבנין ושכר האומנין ואמר שתחול קדושה שיש במעות הללו על

ומביא קטורת ומחלל עליהן ונותנים אותה לאומנין בשכרן [א]אותן המעות מה יעשה בהן רבי אומר אומר אני ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהיו בקיאין בפיטום הקטורת ובמעשה לחם הפנים א"ר שמואל בר רב יצחק והן שיהו חייבין [ב]להן מעות משעה ראשונה (א)רבי חייה בר בא בעי לא היו חייבין להן מעות משעה הראשונה [ג]אתא רבי (ביבי) בא בשם ר' חייה בשם ר' יוסי (יוחנן) א‎מקייצין בהן את המזבח ר' בא בר כהן בעי קומי ר' יוסה מחלפא שיטתי' דר' חייא בר בא [ד]תמן צריכה ליה וכה פשיטא ליה הא דצריכה ליה בכלי שרת הא דפשיטא ליה בקיץ למזבח דאיתפלגון פיטמה[א] בחולין (ב)ר' יוסי בי רבי חנינה אמר ב‎פסולה רבי יהושע בן לוי אמר כשירה[ב] מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה קודש היא שתהא הווייתה בקודש מה טעמא דרבי יהושע בן לוי קודש היא שתהא באה מתרומת הלשכה (ג)אמר רבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי יוסי בן חנינה כשמואל ודרבי יהושע בן לוי כר' יוחנן דתנינן ג‎ המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראוין לקרבנות צבור רבי יוחנן אמר קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת ודרבי יוסי בי ר' חנינה כשמואל דאמר רב הונא בשם שמואל מכתשת[ד] עשו אותה ככלי שרת לקדש א"ר יוסי בי רבי בון אמרה (ר' זעירא קמיה) רבי חונא קומי רבי יוסי דבר שקדש בכלי שרת נפדה א"ל ולא דשמואל היא דשמואל אמר קל הוא במותר דאיתפלגון הותירו[ה] תמימים שמואל אמר ג‎נפדין כתמימים ורבי יוחנן אמר נפדין כפסולי המוקדשים הותירו[ו] שעירים על דעתיה דשמואל אם עולה (ד)נפדית לא כ"ש חטאת על דעתיה דר' יוחנן א"ר זעירא ירעו אמר רבי שמואל בר רב יצחק מקייצין בהן את המזבח וקשיא יש חטאת שקריבה עולה אמר ר' יוסה [א]שנייא[ז] היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה אמר רבי חייא (חנינה) תנאי ב"ד הוא על המותר שיקרבו עולות:

מתני'

משנת אליהו

נוסחת רבינו הגאון נ"ע. וכדפרישית מה דמהפיך בגירסתו תמן פשיטא ליה דקאי אדלעיל ולהכי גריס לעיל בעי ר"ח בר בא ועיין בשבועות י"א א' אלא מעתה תפסל בלינה כו' ובמנחות ל' ע"ב

מסורת הש"ס

א) ירושלמי יומא פ"ה הל"א, ב) כריתות ו א, ג) לקמן הל"ד, ד) עי' שבועות יא א, ה) שבועות י ב, ו) ע"ש יב א, ז) שם ע"ב,

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פרק ד משקלים הל"ב:
לג ב מיי' פרק ב מכלי המקדש הלכה ו:
לד ג מיי' פרק ד משקלים הל"א:

נוסחת הבבלי

(א) ר' חייא כו' אתא ר' ביבא ור' חייא בשם ר' יוחנן מקיילין כו' חביבא בר כהן שאיל לר' יוסי מחלפתא כו': (ב) ר"י בר' חנינא כו' כשירה הוא דעתיה דר' יוסי בר' חנינא קודש היא כדי שתהא הוייתה בקדש (שעשו) דעתיה דריב"ל קדש היא כו' הלשכה אתיא דר' יוסי בר' חנינא כשמואל אתיא דריב"ל כר"י דהא תנינא המקדיש כו': (ג) א"ר יוסי דר' אבין אמר' ר' זעירא קמיה דרב הונא דבר שהוא קדוש בכ"ש נפדה כו': (ד) נפדית כל שכן חטאת כו' שמואל בר יצחק כו' א"ר חנינא תנאי כו':

הגהות הגר"א

[א] מלות אותן המעות מה יעשה בהן ל"ג וה"פ ומביא קטרת ומחלל עליהן ונותנים לאומנין בשכרן היינו מותר הקטרת שחילל על המעות והקטרת יצא לחולין נותנין לאומנין בשכרן והמעות אזלי לתרומה ישנה כדפי' הרמב"ם ולכן ל"ג הכא אותן המעות מה יעשה בהן דפשיטא דשם מותר הקטורת עליהן ואזלי לתרומה ישנה: [ב] צ"ל שהיו חייבין עליהן וכו': [ג] ה"ג לא היו חייבין להן מעות משעה ראשונה מחללין על מעות האומנין אותן מעות מה יעשה בהן אתא ר' ביבי וכו'. ואם תרצה לידע כוונת הגאון הנ"ל בגי' זו עי' בספר תקלין חדתין ותמצא טעם מספיק כי כאן קצרה היריעה להכיל את כל דבריו: [ד] ה"ג תמן פשיטא ליה וכה צריכא ליה הא דפשיטא ליה בכלי שרת והא דצריכא ליה בחול. נראה דקאי אסוגיא דלעיל גבי בירולי יבש דקאמר שם בעי ר"ח בר בא עד כדין בירולי לח אפילו בירולי יבש וכו' יפלו לקיץ המזבח דפשיטא ליה שם

גליון הש"ס

[א] עי' תוס' שבועו' דף יב ע"ב ד"ה ואף דהוא מטעם דלב ב"ד מתנה עליהם. ומכאן לא נראה כן וצ"ע:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הלכה ד

הלכה ד מתני' המקדיש[א] נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור [א]ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר"ע אמר לו בן עזאי אינה היא המדה אלא מפרישין מהן שכר האומנים ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנים אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחים [ג]אותה מתרומה חדשה המקדיש[ג] נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר [ב]זכרים ימכרו [ד]לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית אמר ר"ע רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע שר' אליעזר (א)השוה את מדותיו ור' יהושע חלק א"ר פפיים שמעתי את דברי שניהן המקדיש בפירוש כדברי ר' אליעזר והמקדיש סתם כדברי ר' יהושע (ב)המקדיש[ה] נכסיו והיו בהן דברים ראוים לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות ר' אליעזר אומר [ג]ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית:

גמ' המקדיש וכו' לקרבנות צבור: ר'[ו] יוחנן אמר (ג)קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת מה טעמא דבן עזאי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה אלא על המעות: תמן[ז] תנינן יש בקדשי בדק הבית [ד]שסתם הקדשות לבדק הבית הקדש בדק הבית [ה]חל על הכל [ו]ומועלין בגידוליהן ואין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח זכרים ונקבות רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר [1]ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' במה אנן קיימין אם בבית דירה (ד)כבר כתיב [2]ואם המקדיש יגאל את ביתו אלא כי אנן קיימין במקדיש נכסיו [א]מכן שסתם הקדשות לבדק הבית אמר[ח] רבי זעירא רב חונה בשם רב במה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודיי שהוא למזבח רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבד"ה (ה)על דעתיה דרבי זעירא ניחא וקשיא על דרבי בא בהמה לא למזבח היא [ב]בהמה למזבח היא [א] ולמה סתם האיש הזה שהוא כאומר לא יהיה אלא לבד"ה רבי יוחנן אמר לא שנייא היא המקדיש נכסיו [ז]היא המקדיש עדרו היא המחלוקת (רבי אבא בשם רבי אבהו בשם ר' אחא) רב חונה בשם רב רבי אבהו בש' רבי יוחנן קדשי בד"ה שפודאן תמימין יצאו לחולין מתני'[ט] אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן

רב

ריבב"ן

מתני' ראויין לקרבנות לצבור. מפרש בירושלמי קטורת ינתנו לאומנין בשכרן לאומני בית אבטינס בן עזאי לא סבירא ליה ליתן הקטורת לאומנין וטעמא מפרש בתוספתא ובירושלמי לפי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה ומתני' דלעיל סתמא כבן עזאי: מתני' המקדיש נכסיו. סתם זכרים ימכרו לצרכי עולות אע"פ שאין פודין תמימין דוקא קדשי מזבח אבל קדשי בדק הבית נפדין תמימין דקי"ל בתמורה המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם וכן מפרש בירושלמי ר' חזקיה בשם ר' יוסי קדשי בדק הבית נפדין תמימין יצאו לחולין אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית דס"ל לר' אליעזר דסתם הקדשות לבדק הבית ואין אדם חולק הקדשו לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית והכי מוכח בזבחים בפרק טבול יום דר' אליעזר סבר אין אדם חולק הקדשו[י] דלא שביק איניש קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית: ירושלמי אמר ר' יוחנן מ"ט דר' אליעזר ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' מה אנן קיימין אם בבית דירה כבר כתב אם המקדיש יגאל את ביתו אלא כך אנן קיימין במקדיש נכסיו (כל עמא מודו [מכאן שסתם הקדשות] שהוא לבדק הבית ר' זעירא בשם רב מה פליגן במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודו דלמזבח ר' בא בר הונא בשם רב מה פליגן במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודו לבדק הבית ר' יוחנן אמר היא המקדיש נכסיו היא המקדיש עדרו היא המחלוקת: מתני' נקבות ימכרו לצרכי זבח שלמי'. טעמא דר' יהושע לפי (שאין אדם) [שהאדם] חולק הקדשו ולא שביק קדשי מזבח ועביד קדשי בדק הבית להכי זכרים הן עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אינו יכול הוא להקריבן שיאכל הבשר והעור שלו כשאר שלמים שהכל הקדש לפיכך ימכרו והם יקריבום (ודמיהן לבד"ה)[ז] וגם עור הזכרים שהן עולות לבד"ה והכי מסיק בפ' טבול יום הנ"מ בשר דלא תפיס לקדשי בדק הבית אבל עור תפיס אע"ג דאמר ר' יהושע אדם חולק הקדשו מה שראוי למזבח ושאינו ראוי למזבח לבדק הבית לא שיהו כשאר קדשי מזבח שעורותיהן לכהנים דמודה הוא שהעור לבדק הבית כשאר נכסים אפי' עור העולה וכך פירש רבינו שלמה זצ"ל: ירושלמי אמר ריש לקיש טעמא דר' יהושע דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריב לה' לעולה הכל קרב עולה. לרבוכם תמים זכר מנין אפילו נקבות ת"ל בבקר לרבות את הנקבות ובתמורה פ"ג [דף כ] א"ל ר' חייא בר אבא לר' יוחנן לר' יהושע דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות ש"מ דקדושת הגוף אקדשינהו נקבות היכי קרבי שלמים הני מכח קדושה דחוייא אתיין פי' דהא אינו ראוי להקריבן הוא אלא דמיהן נבעי רעייה א"ל ר' יהושע ס"ל כר' שמעון דאמר כל מילי דלא חזו להקרבה לא נחתא קדושה לגופיה דתנן התם המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אשם אם קרב אשמו יפלו דמיו לנדבה ר"ש אומר תמכר שלא במום אלמא לא קדוש אלא דמיה: מתני' השוה את מדתו. הכל לבדק הבית ואינו חולק הקדישו ור' [יהושע] חלק הקדישו לקדשי מזבח ולבדק הבית: בפירוש. שפירש לבדק הבית: מתני' ר' אליעזר אומר ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות. ירושלמי אמר ר' אבהו בשם ריש לקיש טעמא דר' אליעזר דכתיב דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריב לה' לעולה. הכל קרב לעולה בבקר ולא עופות פי' אין מקריבין הן עצמן. להקריבו אין את יכול דכתיב בבקר ולא בעופות לפדותו אין את יכול שאין לעוף פדיון לפום כן צריך למימר לא קדשה אלא קדושת דמים ועוף דאין לו פדיון מנא לן דתניא בפרק המנחות והנסכים העופות והעצים והלבונה וכלי שרת אין להם פדיון שלא נאמר אלא בבהמה כדכתיב אם בבהמה הטמאה ופדה בערכך ובבהמה בעלת מום משתעי קרא:

קרבן העדה

הלכה ד מתני' המקדיש נכסיו. וסתם הקדש לבדק הבית: והיו בהם דברים הראוים לקרבנות לצבור. היינו קטורת: ינתנו לאומנין בשכרן. ויוצאין לחולין אע"פ שאין דבר אחר נכנס תחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב ועשו לי מקדש שתהיה המלאכה נעשית מן ההקדש: אינה מן המדה. כלומר אין מדה זו שאתה אומר כמדה האמורה לעיל בקטורת ואין ראוי אלא שתשוה מדותיך הלכך מפרישין מהן שכר האומנין וכו' כדאמרינן לעיל גבי מותר הקטורת שאין הקדש מתחלל על המלאכה: ודמיהן יפלו וכו' לבדק הבית. דסבר סתם הקדש לבדק הבית ואפי' במידי דחזי למזבח אבל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח שהמקדיש תמימים לבדק הבית אין נפדים אלא למזבח והדמים יפלו לבד"ה: ויביא בדמיהן עולות. קסבר מידי דחזי למזבח מסתמא למזבח אקדישנהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אין קרבות שלמים לדעתיה דמקדיש שיהיו כולן לגבוה הלכך ימכרו לצרכי זבחי שלמי' דכיון דראויו' למזבח חלה עלייהו קדושת המזבח ויביא בדמיהן עולות: המקדיש בפי'. שאמר בהמה ונכסי להקדש דכיון שהפרישן והבדילן זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי לבדק הבית שמעינן שדעתו שהכל ילך אל מקום א' לבדק הבית אבל המקדיש סתם כל נכסיו אמרינן שדעתו להקדיש כל דבר למה שהוא ראוי: יינות שמנים וסלתות. שהן ראויין למנחות ולנסכים: ועופות. תורים ובני יונה: ר' ליעזר וכו'. טעמו מפרש בגמ': גמ' קטורת. היינו דברים הראוין לקרבנות צבור דבהמה ויינות ושמנים וסלתות כבר תני להו וקסבר יחיד מתנדב קטורת ור' הושעיה פליג כדפי' לעיל: תמן תנינן. בתמורה פ"ז: ומועלין בגידוליהן. שהמקדיש בהמה לבדק הבית מועלין בחלבה: ואין בהן הנאה לכהנים. משא"כ בקדשי מזבח הבשר או העור לכהנים: דר"א היא. הא דתנן סתם הקדשות לבד"ה דמשמע אפילו על בהמה אתיא כר"א: מה אנן קיימין. במאי איירי הך קרא אם במקדיש בית ממש: ה"ג כי פליגי במקדיש נכסיו. וה"פ דוקא במקדיש נכסיו הוא דר"א שאף דמי הבהמות יפלו לבדק הבית שאין אדם חולק נדרו ומדשאר נכסיו לבדק הבית אף בהמה נמי: אבל במקדיש עדרו. כלומר במקדיש בהמות לחוד אף ר"א מודה שהן למזבח כיון שראויין למזבח: כל עמא מודיי. אפי' ר"י מודה שהוא לבדק הבית שאין אדם חולק נדרו: בהמה לא למזבח היא. בתמיה וכיון דבהמה למזבח נימא הכל למזבח אפי' שאר נכסיו שאין אדם חולק נדרו וספיקא לחומרא: ומשני בהמה. ודאי למזבח היא אלא הכא אזלינן לקולא ואמרינן לבדק הבית הוא מדסתם המקדיש הזה ולא פי' שמקדיש בהמות אלא אמר נכסיו ה"ל כאומר בפירוש שיהו לבדק הבית: לא שנייא וכו'. ל"ש המקדיש נכסיו ול"ש המקדיש עדר בתרוייהו פליגי ר"א ור"י: שפודין תמימים. כגון שעבר והקדיש תמימי' לבדק הבית כשהן נפדין בעוד שהן תמימים יוצאין לחולין: *)(מתני'. דחולין פ' הזרוע נמי דייקא): מתניתא אמרה כן. בתמיה הא לא תנן אלא ולדן וחלבן של בעל מום שנפדו של בעל מום קבוע הוא דמותרין לאחר פדיונן אבל של

*) כ"ה בכל דפוסים הקודמין והוא נעתק מפירוש מהרא"פ כי לפירוש הק"ע האי מתני' הוא קושיא ולא סייעתא. ודוק:

משנת אליהו

פליגא ר"ש בר"י דהכא אמה דבבבלי מביא בשם ר"ש בר"י גופיה דבשעירים ירעו דהתם אליבא דר"י לר"ש קאמר לה ורבי חנינא קאמר תנאי ב"ד על המותרות שיקרבו עולות ג"כ אליבא דרבנן דר"ש ל"ל תנאי ב"ד ומלשון דקאמר שאין קרבנות לצור נקבעין כו' משמע דעיקר כפי' הערוך שמביא התוס' שם י"ב ב' ד"ה ואף ולא כפירש"י: מתני' אמרה כן וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. עיין מה שכתבתי בקונטרס. ועיין במסכת תמורה ל"ב ב' ברש"י ד"ה וד"ה ועוד כו' דבקדשי ב"ה לא שני לן בין בעל מום מעיקרא לתם ונעשה בעל מום שהרי על עלים ואבנים הן חלין ושם ל"ג א' ד"ה ואמר רחמנא כו' דלאי בר"ה תמימה נמי מיפרקא דמאי איכפת להו אי תם אי בעל מום ואפשר לייסב סייעתא דר"י בשם רב חסדא ממתני' דתמורה גם על תמימין לפי אוקימתא דגמרא בבכורות י"ד א' אף לדיחוייא דתפתר כו' והכי משמע הסוגיא דאמר רבי חזקיה בשם רבי יוסי קדשי בד"ה תמימין שפדאן יצאו לחולין כו' ואין להאריך:

מסורת הש"ס

א) כריתות ו ע"א, ב) אותן, ג) ב"ב קנא א זבחים קג א תמורה כ א ודף לא ב, ד) ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו וכו', ה) ב"ב שם (זבחים שם), ו) כריתות ו א ולעיל הל"ג, ז) תמורה לא ב, ח) שם, ט) חולין קל א, י) הדבר נ"ע דלר"א דס"ל דאין אדם חולק הקדישו א"כ ע"כ דלא ס"ל הך סברא דלא שביק איניש וכו' ואולי צ"ל ולא אמרינן דלא שביק וכו', כ) הדבר צ"ע דהא בהדיא תנן דמביא בדמיהן עולות ואולי דטעות סופר הוא וצ"ל ויביא בדמיהן עולות ועור הזכרים וכו',

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פרק ה מערכין הל"י:
לו ב מיי' שם הל"ז:
לז ג מיי' שם הל"ח:
לח ד מיי' שם הל"ז ופ"ו הל"א:
לט ה מיי' שם פ"ו הלכה ח:
מ ו מיי' פרק ה ממעילה הל"ו:
מא ז מיי' פרק ה מערכין הל"ז:

נוסחת הבבלי

(א) השוה את מדתו כו' שמעתי כדברי שניהן כו': (ב) המקדיש נכסים כו' ר' אלעזר כו': (ג) קטורת ר' יהושע אמר כו' לבד"ה וחלין על הכל כו' אמר ר' חנינא דר' אליעזר כו' ר' אליעזר כו' ימכרו לזבחי שלמים כו': (ד) כבר נאמר כו' במה אנן קיימין במקדיש את נכסיו מיכאן כו' רב הונא כו' אבל המקדיש עדרו כו' ר' בא ר' הונא כו': (ה) על דעתיה דר' יוחנן לא שניא כו' ר"א בשם ר' אבהו בשם ר' אחא קדשי כו':

הגהות הגר"א

בירושלמי יבש אע"ג שהן חול דאתי לקיץ המזבח והכא מספקא ליה. ומשני הא דפשיטא ליה בכלי שרת דשם בירושלמי יבש עכ"פ הן בכלי שרת. ומה שבפנים קדשו רק דבירושלמי ס"ל לר"ע דלא קדיש להו וג"כ דין קודש להם דאם יש זבח וכו' ונפסלו בלינה ולהכי לקיץ המזבח משא"כ הכא לחד מ"ד פסולה היא ולכן מספקא לי' ומה דלריכא לי' היינו בכה"ג שנתפטמו הקטרת בחול דפליגי בזה אי כשרה אי פסולה ומספקא ליה בדמים אי אתי לקיץ המזבח או לא. ולהכי גרים לעיל בעי ר"ח בר בא. ועי' שבועו' (יא.) ד"ה אלא מעתה וכו'. ובמנחו' (נ:) ואם לנו נפסלו כו': [א] ה"ג אלא במה אנן קיימין במקדיש את נכסיו קדש לה' שסתם הקדשות לבדק הבית. כצ"ל. דהא הקדש סתמא כתיב והכל לה' ומקדש לה' הוא דקמוכח לה: [ב] ה"ג ע"ד דרבי בא קשיא בהמה לא למזבח היא המקדיש בהמ' למזבח אומר למזבח ולמה סתם האיש הזה וכו' כצ"ל:

גליון הש"ס

[א] היינו מדלא פי' לעולה או לשלמים ע"כ דלא לקרבן מכוין אלא לבד"ה ועיין מהרש"פ ודלא כק"ע שנדחק ולפ"ז אם לא היו אלא זכרי' דסתמא הם עולות שהם כליל גם ר"א מודה דהם עצמן יקרבו עולות [illegible]

תקלין חדתין

מותרי חטאות שיקרבו עולות אבל עיקר הקרבן אינו משתנה: מתני' המקדיש נכסיו. וסתם הקדש לבד"ה: לקרבנות לצור. מפרש בגמ': ינתנו לאומנין בשכרן. ויוצאין לחולין אע"פ דאין דבר אחר נכנס תחתיו דקסבר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב ועשו לי מקדש שתהיה המלאכה נעשית מן ההקדש: אינה מן המדה. לאו מדה שוה היא לדתנינא לעיל אלא מפרישין כו' כמו גבי קטורת דלמעלה: גמ' המקדיש כו' רי"א קטרת. היינו ראוין לקרבנות לצור דבהמה ושארי דברים הא קתני לה וס"ל יחיד מנדב קטרת: ר"ה אמר תפתר באומן שהיה נוטל כו'. ועד שלא לקחו ממנו הקדישה ובבבלי במסכת כריתות ו' ע"א פריך עלה למה לא תני הכי וחוזר ולוקחין כו' אע"כ דהכא מיירי בסממני קטורת שעדיין לא נתפטמה כלל: מתני' המקדיש כו' ודמיהן יפלו כו' לבד"ה. דסבר סתם הקדשות לבד"ה ואפי' במידי דחזי למזבח אבל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח שהמקדיש תמימים לבד"ה אינן נפדין אלא למזבח והדמים יפלו לבדק הבית: ויביא בדמיהן עולות. ס"ל מידי דחזי למזבח מסתמא למזבח אקדשינהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות אין קריבות שלמים דלדעתיה דמקדיש שיהיו כולן לגבוה הלכך ימכרו לצרכי זבחי שלמים דכיון דראויות למזבח חלה עלייהו קדושת מזבח ויביא בדמיהן עולות: המקדיש בפירוש. שאמר בהמה ונכסי להקדש דכיון שהפרישן והבדילן זו מזו ואעפ"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסי לבד"ה שמעי' שדעתו שהכל ילך אל מקום אחד לבד"ה אבל המקדיש סתם כל נכסיו אמרינן דעתו להקדיש כ"ד למה שהוא ראוי: גמ' תמן תנינן. במסכת תמורה (ל"א ב'): שסתם ההקדשות. היכא שלא פירש כשהקדיש כדלקמן: בגידוליהן. תרנגולת בביצתה ובהמה בחלבה נקרא גידוליהן: לכהנים. דבקדשי מזבח הבשר או העור לכהנים: דר"א. הא דתני שסתם הקדשות לבד"ה אתי כר"א דס"ל הכי: טעמא דר"א. דס"ל הכי: מה אנן קיימין. היכא איירי האי קרא: במקדיש את נכסיו. דהיינו בכה"ג דתניא דר"א: ה"ג קודש לה' שסתם הקדשות לבד"ה. דהקדש סתמא כתוב והכל לה' ומקדש לה' הוא דקמוכח לה: במקדיש נכסיו. סתמא התם פליג ר"א וס"ל דאף הבהמות לבד"ה כמו שאר נכסיו שהן לבד"ה: עדרו. שהן בהמות ראויות למזבח אף ר"א מודה שהן למזבח: אבל מקדיש נכסיו כו' לבדק הבית. לפי שאין אדם חולק נדרו. ולדידיה צ"ל דלא תני עם שאר נכסים במתניתין דהאי מוקי בכה"ג דליכא שאר נכסים פליגי והכי מתרץ לה בתמורה שם: ע"ד דר' בא קשיא. למה פליג ר"א במקדיש עדר שיהיה לבד"ה והא בהמה שייכי למזבח. ומשני. ה"ג המקדיש בהמה למזבח כו'. מפרש שהוא למזבח ומדסתם האיש הזה ש"מ שכוונתו לבד"ה: ר"י ל"ש כו'. דבשתיהן פליגי במקדיש נכסיו ודאי ניחא כדלעיל ובמקדיש עדרו טעמא דר"א מדסתם כו' כוונתו לבד"ה ור"י פליג: הקדש בד"ה שפדאן תמימים. איירי בהקדיש כגון בכה"ג דמתני': מתני' אמרה כן וולדן וחלבן מותר אחר פדיונן. מתניתין היא בחולין (קל"ה א') ובבכורות (י"ד א'). וקשיא טובא דהא התם איירי בקדם מום קבוע להקדשן כדתני שם בהדיא כל שקדם מום קבוע להקדשן כו' והיאך מביא סייעתא להכא דאיירי בתמימין. ויש לפרש דבבכורות שם מהדר גמרא לפרושי מה דתני במתני' שם כל שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו כו' יוצאין לחולין ליגזז ולעבד וולדן וחלבן כו'. טעמא דנפדו הא לא נפדו אסורין בגיזה ועבודה מסייע לר"א דאמר קדשי בד"ה אסורין בגיזה ועבודה (ופי' רש"י שם) והני כקדשי בד"ה דמי דהם עצמם לא הוקדשו מתחלה אלא לדמיהן. ודחי שם. אמרי לא קדושת דמים הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח גזרו רבנן אבל קדשי בד"ה לא. (שם) לא תסייעיה מהכא דקדושת דמים למזבח הוא דהוקדשו לשם כן שיהיו הדמים קריבים למזבח ולכן אסור בגיזה ועבודה משום דמתחלפא בקדושת הגוף למזבח (ובתוס' ד"ה כל כו') לאו בקדשי בד"ה איירי אלא בהקדשן למזבח לדמיהן כו'. חזינן דלמסקנא דגמרא

תורה אור השלם

1 וְאִישׁ כִּי יַקְדִּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיְיָ וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם: ויקרא כז יד
2 וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: ויקרא כז טו

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות